

2. Трансформаційні процеси ушкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / А.П. Джурило, О.З. Глушко, О.І. Локшина та ін. К.: ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. 192 с.
3. Ярова О. Тенденції розвитку початкової освіти в країнах Європейського Союзу (кінець XX – початок XXI ст.): монографія. Київ : Педагогічна думка, 2018. 434 с.
4. Kamińska K. Edukacja Początkowa w krajach Unii Europejskiej. URL: http://edukacjaidialog.pl/archiwum/1998,96/luty,136/edukacja_poczatkowa_w_krajach_unii_europejskiej,687.html (дата звернення: 12.12.2023).
5. Key Data on Education in Europe 2012. Brussels: European Eurydice Unit, 2012. 212 p.

Воєвутко Н.Ю.,

кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри педагогіки та освіти
*Маріупольський державний університет
м. Київ (Україна),*
співробітник Інституту грецької мови Центру досліджень та інновацій
TEMENUS Університету Західної Македонії
м. Салонікі (Грецька Республіка).

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З МІГРАЦІЙНОЮ БІОГРАФІЄЮ В РЕСПУБЛІЦІ КІПР

За даними Міністерства освіти, спорту та молоді Республіки Кіпр, учні й учениці з міграційною біографією в школах Кіпра складають приблизно 15% від загальної кількості учнів. Більшість тих, хто іммігрує в межах ЄС, походять з країн Східної Європи, таких як Румунія, Болгарія та ін. Учні/учениці з країн, що не входять до ЄС, приїжджають переважно з Сирії, Грузії та Росії, але також із Сполученого Королівства. Великою є кількість дітей з арабськомовних країн та країн колишнього Радянського Союзу. Узагальнюючи, можна сказати, що учні й учениці з міграційною біографією, що перебувають на Кіпрі, переважно походять з родин економічних іммігрантів (з країн ЄС і поза ним) і біженців (з країн поза ЄС) [4, с.23]. Після лютого 2022 додався потік українських громадян, що рятуються від війни. За даними компанії Statista, станом на 15.02.2023 кількість українських біженців на Кіпрі складала 15.750 осіб [3].

Міграційні потоки обумовили політику Республіки Кіпр щодо освітньої інтеграції дітей з міграційною біографією (цей термін нами було визначено раніше [1, с.17]) до шкільної освіти. Методичний супровід забезпечує Педагогічний інститут Кіпру, що разом із профільним міністерством розробляє, впроваджує та оновлює освітню політику країни, направлену на подолання цієї проблеми [7].

Міністерство освіти Кіпру наголошує про важливість вивчення грецької мови як державної та мови навчання у закладах освіти і пропонує безкоштовні державні курси з вивчення грецької мови. У школах для учнів й учениць з мігрантською біографією уведено посаду вчителя, який додатково навчає грецькій мові та допомагає робити домашні завдання [8, с.23].

Філософія курікулуму з державної мови для учнів й учениць з міграційною біографією в Республіці Кіпр підпорядковується загальноєвропейським деклараційним документам в галузі освіти та забезпечує національні потреби кіпрського суспільства. Новогрецька як офіційна мова навчання стає не тільки предметом навчання, але й інструментом опанування шкільної програми [2, с.161].

Для вчителів і батьків на сайті Педагогічного інституту Кіпру розміщені навчальні програми, матеріали, посібники, сценарії уроків із вивчення грецької мови, а також аналітичні матеріали, тести та форми контролю й оцінювання здобутих результатів навчання [6].

Початкова освіта є найважливішим освітнім рівнем, який озброює учнів основними навичками міжособистісного спілкування, а також закладає основи – особливо в останніх класах початкової школи (5-му та 6-му) – для розвитку їх пізнавальних академічних лінгвістичних здібностей (Γνωστικὴ Ακαδημαϊκὴ Γλωσσικὴ ἱκανότητα). Саме тут розвиваються їхні як комунікативні, так і академічні навички. У початковій школі, користуючись мовою як засобом навчання, учні розвивають свої творчі навички, поліграмотність, а також творчу літературну (художню) грамотність [5, с.19].

В перших класах початкової школи (це перші 3 класи з 6) розвиваються функціональні та практичні навички, поміж яких базова грамотність, знайомство з основними комунікаційними функціями, знайомство з алфавітом, основним словниковим запасом, основними граматичними структурами грецької мови, текстовими жанрами та соціокультурними характеристиками кіпрського контексту. Також відбувається перше знайомство з мультиграмотністю (наприклад, цифровою грамотністю). Поступово, починаючи з 5-го класу, учні знайомляться з елементами академічного дискурсу. Отже, багатомовні діти в перших класах початкової школи здобувають базові мовні та комунікативні навички (рівень A1 й A2), в останніх двох класах початкової школи вони розвиваються як незалежні користувачі грецької мови.

Для учнів, що здобувають середню освіту та не мають базового знання грецької мови, виникає потреба посилити швидке вивчення мови, а також комбіноване вивчення мови та змісту предметів, для того, щоб мова не стала перешкодою для розвитку їх наукової грамотності та щоб учні зі схильністю до різних предметів, наприклад, таких як математика, фізика тощо, змогли розвинути свої таланти, долаючи мовні бар'єри [4, с.20].

Здобуваючи початкову та середню освіту в школах Кіпру, двомовні учні й учениці, через мову навчання та на основі змісту навчання грецької як другої мови, можуть: належним чином спілкуватися грецькою мовою в усній і письмовій формі та розширюють свій репертуар грамотності (лінгвістичної, цифрової, творчої, критичної, медійної, наукової тощо); отримують максимально можливий рівень володіння всіма мовними навичками до завершення циклу базової освіти; розвивають академічні навички через грецьку як мову навчання; розуміють, вивчають і активно залучаються до вивчення усіх предметів; продовжують, за бажанням, навчання після школи; поєднують навчальний досвід, який набувають

у школі, з тим, який вони набувають у ширшому – міжнародному, національному та місцевому – соціальному та культурному контекстах, в яких вони живуть і діють; вдосконалюють багатомовну та міжкультурну обізнаність у багатомовному та багатокультурному середовищі Кіпру, розуміючи, що мовна різноманітність збагачує соціальну та культурну практику [4, с.51].

Однак, вище наведена ідеальна структура, яка не завжди є реалістичною. Мовні навички та поліграмотність учнів/учениць з мігрантським походженням не завжди можуть узгоджуватися за віком а, отже, за освітнім рівнем і класом навчання. Така реальність особливо ускладнює навчальну діяльність вчителя, оскільки перетворює спеціальні класи з вивчення грецької мови та змішані класи на різношвидкісні, що уповільнює шлях до відсутніх і видимих результатів навчання. Але кожен клас, незалежно від мови навчання – рідної чи іноземної – є різношвидкісним, оскільки кожен учень / кожна учениця має свої освітні потреби [5, с.24].

Зазначимо, що на Кіпрі часто діти з мігрантською біографією вступають до початкової школи у віці, який не відповідає їхньому когнітивному і мовному розвитку, без попереднього досвіду навчання грамоти (наприклад, дитині 9 років, але вона ніколи не відвідувала школу в жодній країні). Такі діти не володіють елементарними навичками спілкування грецькою мовою та раніше не були знайомі з умовами шкільної освіти. Однак їх розумовий стан дозволяє долучитися до програм прискореного навчання грецької мови. Тому для цих учнів й учениць використовуються показники загальної успішності та опанування навичок рівня А1, але перед тим їх навчають першій грамоті. Тривалість привчання до першої грамоти не може перевищувати двох місяців [5, с.45].

Таким чином, політика методичного супроводу освітньої інтеграції дітей з міграційною біографією в Республіці Кіпр регулюється державою і забезпечує адміністративні кола, вчительство, батьків й дітей матеріалами, які регулюють та забезпечують посилення методології навчання грецької мови, та забезпечують учнівству рівні можливості для навчання та діяльності в суспільстві через набуття навичок, знань, ставлення та досвіду навчання, а також через побудову індивідуальної та колективної соціальної та культурної ідентичності таким чином, щоб викладання сприяло як успіху в школі для найбільш соціально незахищеного учнівства, так і соціальній згуртованості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воєвутко Н. Ю. Європейська політика освітньої інтеграції українських дітей з міграційною біографією: досвід Республіки Кіпр. *Український Педагогічний журнал*, (1), 2-23. С. 14–24. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-14-24>

2. Воєвутко Н.Ю. Філософія курікулуму з державної мови для учнівства з міграційною біографією в Республіці Кіпр. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2023. С. 158-161.

3. Estimated number of refugees from Ukraine recorded in Europe and Asia since February 2022 as of February 15, 2023, by selected country. URL: <https://www.statista.com/statistics/1312584/ukrainian-refugees-by-country/#:~:text=Nearly%202.9%20million%20refugees%20from,refugees%20were%20registered%20across%20Europe> (Дата звернення: 05.01.2024).

4. Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για την Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση Γενική, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση της Κύπρου), 2020 URL: https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/entaxi/APS_G2_18.1.2022_ISTOSELIDA.pdf (Дата звернення: 05.01.2024).

5. Δείκτες Επάρκειας & Επιτυχίας & Κύκλοι Μαθημάτων για τη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας στη Δημοτική Εκπαίδευση. URL: http://www.moec.gov.cy/analytika_programmata/analytika_programmata/ellinika_defteri_glossa/ap_deiktes_epitychias_eparkeias_dimotiki.pdf (Дата звернення: 05.01.2024).

6. Εκπαιδευτική Ένταξη παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. URL: https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2466&Itemid=463&lang=el (Дата звернення: 05.01.2024).

7. Οδηγός υποδοχής και ένταξης μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου. (2020). Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Νεολαίας Κυπριακής Δημοκρατίας. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. URL: [https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/entaxi/ODIGOS_YPODOXIS_METASTEFTIKI_web.pdf__\(in Greek\)](https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/entaxi/ODIGOS_YPODOXIS_METASTEFTIKI_web.pdf__(in Greek)) (Дата звернення: 05.01.2024).

8. Υποδοχή μαθητών/μαθητριών από την Ουκρανία σε σχολεία όλων των βαθμίδων, 2022 Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Νεολαίας Κυπριακής Δημοκρατίας. URL: <https://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp13725a> (Дата звернення: 05.01.2024).

Демень Пірошка,
доктор наук, професор,
професор кафедри педагогіки та прикладної дидактики
Університет «Баеш-Бояї» м.Клуй-Напока (Румунія)
Рого Г. І.,
кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри дошкільної, початкової та інклюзивної освіти
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
м.Ужгород (Україна)

ОЦІНКА РІВНЯ БУЛІНГУ У МОЛОДШИХ КЛАСАХ ШКІЛ РУМУНІЇ: ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ

В Румунії, наприкінці 2019 року, внесено поправки до Закону про освіту, які означили поняття «булінг у школах», але його імплементація гальмувалася через брак фінансування та експертів у цій галузі. Згідно з результатами дослідження,